

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

Naturreservatet

Slätön-Medholma

Östhammars kommun

- Beslut
- Beskrivning av naturreservatet
- Länsstyrelsens bedömningar
- Upplysningar
- Bilagor
- Sändlista

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

Bildande av naturreservatet Slätön-Medholma i Östhammars kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Slätön-Medholma.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 4 december 1970 (dnr 22R11-84-70) enligt 7 och 8 §§ naturvårdslagen (1964:822) om bildande av naturreservatet Slätön-Medholma med syfte och föreskrifter upphävs och ersätts med föreliggande beslut, som innebär ett delvis upphävande av geografisk utbredning, nytt syfte och nya föreskrifter.

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftsliv. Det preciserade syftet med naturreservatet Slätön-Medholma är att:

- bevara och vårda områdets äldre örtrika kalkbarrskogar och lövrika blandskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara, vårda och återställa områdets kulturpräglade halvöppna naturmiljöer med hassel och spärrgreniga ekar, askar och tallar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets strandmiljöer med strandängar, öppna våtmarker, landhöjningsvegetation, hållmarksskogar och lövsumpskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara områdets havsmiljö med laguner, vikar, rev och skär samt de strukturer och funktioner och den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- återställa skogar påverkade av skogsbruk till betespräglade eller naturskogsartade skogar,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

Syftet ska uppnås genom förbud mot skogsbruk, uppförande av byggnader och exploaterande verksamhet samt genom förbud mot grävning, muddring och uppförande av anläggningar på land och i vatten. Reservatet ska skötas genom naturvårdande åtgärder. Områdets skogar, kulturpräglade naturmiljöer och stränder hävdas genom bete, slåtter, naturvårdsinriktade huggningar av träd och röjningar. Åtgärder genomförs för att återställa områden som är påverkade av skogsbruk till betespräglade eller naturskogsartade skogar.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av äldre naturskogar, kalkbarrskogar, hållmarkstallskogar och kulturpräglade halvöppna miljöer. Även öarnas strandmiljöer med landhöjningsvegetation, primärskog, och öppna våtmarker är prioriterade bevarandevärden. Dessutom är de marina naturtyperna laguner och grunda vikar prioriterade. Prioriterade strukturer är gamla barrträd, död ved, hassel, spärrgreniga ekar, askar och tallar samt lek- och uppväxtområden för fisk. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturer, till exempel lavar och svampar på grova träd, skalbaggar och svampar beroende av död ved, hävdgynnad flora, kalkgynnade kärlväxter och svampar, undervattensängar av kransalger och kärlväxter samt marina nyckelarter. Även friluftsliv med naturupplevelser är ett prioriterat bevarandevärde.

Objektet ingår i den skogliga värdetrakten Söderön och Fagerön. Värde-trakten är en del av den uppländska innerskärgården som präglas av ett småskaligt jordbruks-landskap omväxlande med skogsmark, hållmarker, kala klippor och strandängar. Kalkhaltiga äldre granskogar är särskilt värdefulla i värde-trakten.

Naturreservatet Slätön-Medholma bildades den 4 december 1970. Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i balken, dvs. 7 kap. 4-6 och 30 §§.

För att stärka områdets prioriterade bevarandevärden anser Länsstyrelsen att syfte och föreskrifter i beslutet från 1970 behöver kompletteras samt att en skötselplan för reservatet behöver fastställas. Länsstyrelsen anser vidare att föreskrifter som förpliktigar ägare och innehavare av särskild rätt att tåla att anordningar uppförs och åtgärder vidtas behöver införas för att syftet med reservatet ska uppnås.

Länsstyrelsen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Detta framgår av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. För att upphäva eller ändra ordningsföreskrifter beslutade enligt 7 kap. 30 § miljöbalken krävs inte synnerliga skäl.

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

Syftet i beslutet från 1970 är att skapa ett för allmänheten tillgängligt område för rörligt friluftsliv. Beslutet föreskriver också att reservatet inte ska utgöra hinder för bedrivande av rationellt skogsbruk samt markägarens rätt till jakt och fiske. I föreliggande beslut kompletteras det ursprungliga syftet om att tillgodose behovet av områden för friluftslivet med syften om bevarande av biologisk mångfald samt om bevarande, vård och återställande av värdefulla naturmiljöer. Föreskrifter som förbjuder skogsbruk har införts i hela reservatet. Därutöver har föreskrifter mot exploaterande åtgärder på land och i vatten införts (se Ändring av föreskrifter under Redogörelse för ärendet).

Sedan reservatets bildades 1970 har ett antal fritidshus uppförts på Stora Vingskär, Slätösnäcken och Slätön. Husen har uppförts i enlighet med då gällande reservatsbeslut och på platser utpekade på karta hörande till beslutet. Åtta tomter har därvid avstyckats från stamfastigheten Slätön 1:1. En väsentlig ändring av markanvändningen har således skett inom dessa delar av reservatet. I föreliggande beslut har de avstyckade tomterna exkluderats från reservatsområdet. Samtliga tomter omfattas av strandskyddsbestämmelser. De berörs också av särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse enligt 4 kap 4 § miljöbalken. Åtgärder och bebyggelse på tomtmarkerna regleras därmed av annan lagstiftning. Länsstyrelsen bedömer att tomterna inte bidrar till att uppnå syftet med reservatet.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Länsstyrelsen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om naturreservat, daterat den 4 december 1970 (dnr 22R11-84-70), och ersätta det med föreliggande beslut.

Föreskrifter

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. på land eller i vatten bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden, hydrologi eller batymetri, såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, dumpa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för
 - åtgärd för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A18,
2. uppföra ny byggnad eller utföra väsentlig ombyggnad,

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

3. anlägga väg, mast, brygga, bro, pir, kaj, vågbrytare, båthamn, vindkraftverk, campingplats eller annan anläggning eller anordning med undantag för
 - stängsel vid beteshävd eller kring gamla gruvhål,
 - jaktorn för vilket Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A16,
 - förtöjningsboj för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A17,
4. dra fram ny mark- eller luftledning med undantag för
 - åtgärd för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A19,
5. dra fram ledning eller rör i vatten eller på botten med undantag för
 - åtgärd för vilken Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A19,
6. anordna upplag eller tippar,
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
9. sätta upp skylt eller liknande,
10. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar, med undantag för
 - röjning för att hålla öppet strax intill fiskestugor markerade på karta, bilaga 2,
 - röjning av befintliga siktgator från jaktorn och markpass markerade på karta, bilaga 2,
 - röjning av siktgator för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A16,
11. röja eller bedriva täkt av alger, vass eller annan vattenvegetation med undantag för
 - röjning kring fiskestugor markerade på karta, bilaga 2,
12. bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter,
13. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för
 - uppsättning av saltsten på plats markerade på karta, bilaga 2,

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

14. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,
15. framföra motordrivnet fordon med undantag för
 - körning med mindre fordon i samband med uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin,
 - körning med mindre fordon i samband med militär verksamhet,
16. utan Länsstyrelsens tillstånd upprätta nya jaktpass eller anlägga nya siktgator,
17. utan Länsstyrelsens tillstånd anlägga förtöjningsbojar,
18. utan Länsstyrelsens tillstånd förändra områdets topografi eller batymetri genom åtgärder som behövs för totalförsvarets militära del,
19. utan Länsstyrelsens tillstånd dra fram ledningar eller rör som behövs för totalförsvarets militära del.

Föreskrifter nedan under C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt, eller eldning i anslutning till fiskestugor markerade på bilaga 2.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av stigslinga och sittbänkar på Medholmen, Slätön och Yxeln,
4. anläggande och underhåll av enkla anordningar för förtöjning och landstigning, toaletter, rastplatser, soptunnor, eldstäder och vedförråd på enstaka platser lämpliga för ilandstigning,
5. naturvårdsinriktad huggning, röjning, tuvfräsning, slåtter och hamling,
6. bete och stängsel,

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

7. undersökning av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden,
 8. bedriva jakt efter mink efter samråd med jakträttsinnehavaren.
- C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
2. insamla mossor, lavar, alger eller vedlevande svampar annat än vad som behövs för artbestämning,
3. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för håvning eller plockning av enstaka individer för artbestämning,
4. elda annat än på av Länsstyrelsen särskild iordningsställd plats,
5. framföra vattenskoter eller motsvarande fartyg med undantag för körning inom 100 m på var sida om markerad farledslinje i aktuellt sjökort,
6. framföra motorbåt eller andra motordrivna fartyg med hastighet högre än fem knop på vatten grundare än sex meter enligt kurvor på sjökort,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Ovanstående föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- underhåll av befintliga bryggor,
- underhåll av befintlig brunn, pumphus och vattenledningar på Stora Vingeskär,
- egenkontroll som utförs av verksamhetsutövare, eller den som verksamhetsutövaren uppdrar åt, för att undersöka verksamhetens påverkan på miljön,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning, oljeutsläpp och sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden,

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

- uppsättande och underhåll av sjömärken eller sjövägmärken som behövs för sjöfarten,
- genomförande av biologiska och marina undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet utgörs av en liten arkipelag belägen i Östhammars skärgård mellan Singö och Hargshamn. Reservatet berörs av de fyra havsområdena Galtfjärden, Singöfjärden, Norrfjärden och Raggaröfjärden. Slätön, Medholmen, Yxeln och Askholmen är de största öarna i ögruppen, i vilken det också ingår ett tiotal mindre öar och ett 40-tal småholmar och skär.

Topografiskt kännetecknas ögruppen av markerade nordväst-sydostorienterade dalstråk. Öarna är ganska låglänta och endast Slätön, Yxeln och Medholmen överstiger havsnivån med 15 meter.

Öarna är till största delen skogsbeklädda, företrädesvis med barrskog. I kulturpåverkade områden och längs stränderna är dock lövinslaget stort med förekomst av en hel del ädellövträd. De båda gårdar som i början av 1900-talet fanns på Slätön och Medholmen övergavs i mitten av seklet. Öarna bär ännu spår av äldre tiders markanvändning. Dalgångarna var då öppna och nyttjades för odling och slåtter. De delar som inte nyttjades för slåtter och odling var starkt präglade av bete. Gamla spärrgreniga träd och buskar, främst ek, ask, tall, en och hassel är vanligt förekommande spår från denna tid. På några ställen finns gamla inägor och betesmarker som fortfarande är starkt präglade av den tidigare hävden.

Öarna är i varierande grad påverkade av skogsbruk. Mest påverkade är Slätön och delar av Medholmen. Gamla överståndare har dock generellt lämnats kvar som naturvårdshänsyn. På många ställen är överståndarna, framförallt gamla ekar, friställda. Stränderna har i regel undantagits från skogsbruk. I skogsbrukspåverkade områden finns oftast en riklig naturlig lövföryngring.

De steniga stränderna har en typisk landhöjningsvegetation med havtorn och primärskog med ett variationsrikt trädskikt av bland annat tall, gran, al, ask, lönn och rönn. Inslaget av död ved är vanligen högt i dessa. Områden med typisk och ibland

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

hävdgynnad flora förekommer längs hållar och steniga stränder. I de mer skyddade vikarna finns strandängar vilka till stor del är under igenväxning med vass, men ställvis har ytor av hävdgynnad flora.

Kombinationen av hög kalkhalt och tidigare markutnyttjande i form av bete och slåtter har gett upphov till en rik och varierad flora. Den kalkhaltiga jordmånen gynnar många krävande kärlväxter och mykorrhizasvampar. På de grova spärrgreniga ädellövträden växer lavar och svampar som är beroende av halvöppna miljöer. Även asparna i området hyser många arter.

En stor del av reservatsområdet utgörs av olika marina biotoper med en relativt hög biologisk mångfald på landskapsnivå. Exploateringsgraden är låg och området är som helhet ekologiskt representativt för den marina miljön i norra Roslagens innerskärgård.

Undervattensmiljön är komplex och omfattar såväl vågskyddade vikar, laguner och ett avsnött glo, som mer exponerade klipp- och stenbottnar och djupare mjukbottnar. Det största djupet är cirka 30 meter. Omkring en tredjedel av havsområdet är grundare är sex meter och domineras av sandiga och grusiga bottenar, med mjukare substrat i de mest vågskyddade vikarna. Större sammanhängande grundområden finns framförallt i Slätövik, mellan Yxeln och Slätön, norr om Stora Vingskär, vid Medholmens sydöstra del samt mellan Askholmen och Medholmen.

De grunda lagunerna och vikarna är vegetationsrika och utgör viktiga lek- och uppväxtområden för olika fiskarter. Sju arter av kransalger har noterats i reservatet. På mer vågexponerade hårbottenar förekommer bland annat blåstång och smaltång, med högst täckning på ett djup kring 1-5 meter. Fiskfaunan är typisk för regionen och gråsäl vistas i området.

Fågelfaunan uppvisar en mångfald med uppemot ett sextiotal häckande landfågelarter inom reservatet. Sjöfågelfaunan är representativ för skärgårdsregionen.

En större farled går genom Galt- och Singöfjärden i reservatets södra och östra del. I övrigt är exploateringsgraden låg och området är som helhet ekologiskt representativt för den marina miljön i norra Roslagens innerskärgård.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Slätön-Medholma utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med äldre barrskogar, kulturpräglade miljöer, stränder och marina miljöer vilka hyser en mångfald av växt- och djurarter. För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och exploatering som innebär att områdets terrestra och marina naturvärden påtagligt skulle skadas. Vidare behövs skötselinsatser för att

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

naturvärdena ska bestå och återställas. Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet från 1970 behöver kompletteras med nytt syfte och nya föreskrifter samt att en skötselplan för området behöver fastställas. Länsstyrelsen bedömer också att de avstyckade tomterna kan tas bort från reservatsområdet utan att syftet med reservatet påverkas.

Länsstyrelsen bedömer att de ändrade föreskrifterna bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom att 345,8 hektar produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Beslutet bidrar också till att uppfylla miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård och Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreseptatet berör ett område som är av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § andra stycket miljöbalken. Sådana områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön. Större delen av vattenområdet i reservatet är utpekadt som riksintresse för fiske och är skyddadt enligt 3 kap. 5 § miljöbalken vilket innebär att det ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande. Vidare ingår delar av reservatet i ett större område utpekadt som riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken. Dessutom gäller särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området enligt 4 kap. 4 § miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Området har varit naturreseptat sedan 1970 med huvudsyfte att skapa ett för allmänheten tillgängligt område för rörligt friluftsliv. Länsstyrelsen påbörjade under 2009 en dialog med berörd markägare med målsättning att stärka reservatsskyddet genom föreskrifter med förbud mot skogsbruk i hela eller delar av naturreseptatet.

Under 2011 genomförde Upplandsstiftelsen, på uppdrag av Länsstyrelsen, en översiktlig naturvärdesinventering på öarna Slätön, Medholmen, Askholmen och Stora och Lilla Vingskär. Mellan 2012 och 2016 fördes dialog om föreskrifter och

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

ersättning med markägaren. Under 2016 tecknades ett första avtal om intrångs-ersättning mellan markägaren och staten. Avtalet omfattar hela reservatsområdet med undantag av Slätön. Under 2018 skrevs ytterligare ett intrångsavtal mellan markägaren och staten, i vilket föreskrifter mot skogsbruk infördes även på Slätön.

Under 2017 gjorde Naturvatten i Roslagen AB, på uppdrag av Länsstyrelsen, en kartläggning av de marina naturvärdena i reservatsområdet.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Östhammars kommun.

Ändring av föreskrifter jämfört med beslut från 1970

Följande ändringar av A-föreskrifter, gällande markägare och innehavare av särskild rätt, har gjorts:

- A1: Föreskriften inkluderar de förbud mot täkt, schaktning, fyllning och liknande ingrepp som väsentligt kan ändra markytans form som finns i beslutet från 1970. Föreskriften kompletterats med åtgärder som påverkar områdets yt- eller dräneringsförhållanden samt hydrologi och batymetri. Dessutom anges fler exempel på åtgärder som omfattas av föreskriften.
- A2: Undantaget för uppförande av åtta fritidshus och tre stugor för jakt och fiske har tagits bort eftersom merparten av husen och stugorna är byggda och de aktuella tomterna har tagits bort från reservatsområdet.
- A3: Föreskriften inkluderar det förbud mot att anlägga väg som finns i beslutet från 1970. Därutöver har föreskriften kompletterats med förbud mot anläggning av mast, brygga, bro, pir, kaj, vågbrytare, båthamn, vindkraftverk, campingplats eller annan anläggning.
- A5: Förbudet mot att dra fram ledning eller rör i vatten eller på botten har införts.
- A7: Förbud mot att använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel har införts.
- A8: Förbud mot att tillföra kalk, växtnäringssämnen eller andra ämnen har införts.
- A10: Förbud mot skogsbruksåtgärder har införts i hela reservatet.
- A11: Förbud mot att röja eller bedriva täkt av alger, vass eller annan vattenvegetation har införts.
- A11: Förbud mot att bedriva vattenbruk för odling av djur eller växter har införts.
- A13: Förbud mot att sätta upp saltsten eller utfordra vilt har införts.
- A14: Förbud mot att införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras har införts.

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

- A15: Förbud mot att framföra motordrivet fordon med undantag för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin samt för militär verksamhet har införts.
- Undantag för totalförsvarets militära del har införts under föreskrift A1, A4 och A5.

B-föreskrifter, angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång har införts.

Följande ändringar av C-föreskrifterna, gällande allmänheten, har gjorts:

- Föreskrifter som regleras av allemansrätten har tagits bort.
- Förbudet mot att släppa lös hund har tagits bort.
- Förtydligande har gjorts av vad som gäller för plockning av mossor och lavar. Dessutom har visst förbud mot insamling av alger och vedlevande svampar införts.
- Visst förbud mot insamling av insekter och andra ryggradslösa djur har införts.
- Förbudet mot tältning har tagits bort.
- Begränsning i körning med vattenskoter, motorbåt och andra fartyg har införts.
- Förbud mot att utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lagerverksamhet eller motsvarande har införts.

Synpunkter på förslaget till beslut

Remissyttranden utan synpunkter på förslaget till beslut om bildande av naturreservatet har inkommit från Vattenfall Eldistribution AB, Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Lantmäteriet och Svenska kraftnät.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget till beslut.

Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker förslaget till bildande av naturreservatet. Myndigheten skulle dock gärna se att den marina miljön lyfts fram tydligare i syftet. Man menar också att för att reservatet ska kunna klassas som ett marint reservat behöver det uppfylla de kriterier som beskrivs i Naturvårdsverkets rapport nr 5739.

Östhammars kommun anser att syftet med reservatet är förenligt med kommunens önskade mark- och vattenanvändning och ser positivt på de föreslagna skötsel-åtgärderna. Kommunen önskar dock att det görs tydligt för besökare av reservatet var det finns lämpliga platser för förtöjning av båt.

Försvarsmakten har lämnat erinran mot föreskrifterna A1, A4, A5 och A15 och vill ha undantag från föreskrifterna eftersom de menar att föreskrifterna riskerar att medföra påtaglig skada för totalförsvarets militära del.

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

Skanova framför i sitt yttrande att de har två sjökablar som berör naturreservatet, dels en optokabel belägen öster om Slätön och Stora Vingskär och dels en kopparkabel fram till fastigheten Slätön 1:2. För optokabeln anger de att det finns en ledningsrätt medan det inte finns någon rättighet för kopparkabeln och att det är osäkert om den är i bruk.

Ägarna till fastigheterna Slätön 1:6, Slätön 1:8 och Slätön 1:9 ställer sig positiva till syftet med reservatet, inklusive fritidsändamålet. Man menar emellertid att tomtmark måste ges separata skrivningar och inte rakt över omfattas av de nya föreskrifterna, alternativt att tomterna inte ska ingå i reservatet. Man anser att ny byggnad ska kunna uppföras, eller väsentlig ombyggnad kunna genomföras, efter anmälan, bygglovsansökan och/eller dispens från strandskyddet. Man anser också att de sol-el-anläggningar som finns på tomterna ska kunna kompletteras med en mindre vindgenerator och att vattenledningar mellan brunn och hus samt elledningar mellan byggnaderna måste vara tillåtna. Dessutom anser man att det ska vara tillåtet att grilla, ha eldstad utomhus och bränna grenar m.m. samt att underhålla bryggor på tomterna. Man framför också att det ska vara tillåtet att fiska med fasta redskap i det vattenområde som ingår i tomterna. På den mark som ligger utanför tomter anser ägarna till ovanstående fastigheter att det måste vara tillåtet att underhålla brunn, pumphus och ledningar. Man framför också att en flytbrygga och en enkel bergfast liten brygga som finns på norra sidan av Stora Vingskär måste få underhållas för att ön ska kunna angöras vid extremt väder.

Ägarna till fastigheten Slätön 1:9 vill utöver de gemensamma synpunkterna ovan framföra att de anser att föreskrifterna är svårtolkade och att det är oklart vad de får göra på sin tomtmark. De föreslår att fastighetsägarnas rätt förtydligas alternativt att föreskrifterna undantas i sin helhet på tomtmark. Man påpekar också att det på Stora Vingskär finns djupa och vattenfyllda gruvhål och föreslår att Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att sätta upp staket kring dessa. Dessutom framför man att föreskrifterna i förslaget skick innebär en stor inskränkning i fastighetsägarnas ägande- och nyttjanderätt, som om föreskrifterna inte ändras ska kompenseras.

Ägaren till fastigheten Slätön 1:3 anser att det inte är lämpligt med skogsbete på Slätösnäcken eftersom det är oacceptabelt att betande djur ska ha möjlighet att vandra in på tomtmark. Tomtägaren yrkar på att Slätösnäcken undantas från bete och förvaltas på annat sätt.

Roslagens Båtförbund tycker att det är positivt att beslutet öppnar upp för att sätta upp toaletter för besökare. Man anser dock att bestämmelsen om att man får förtöja båt högst två dygn på samma plats är svårtolkad och är tveksamma till om det finns behov av att reglera förtöjning. Dessutom menar man att bojförtöjning skadar bottenfaunan betydligt mindre än ankring eller förtöjning i land med akterankare. Upplands botaniska förening finner att det nya beslutet är bra och kan förväntas leda

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

till ett bättre skydd av området. Föreningen har lämnat ett antal förslag till förbättringar och förtydliganden av beslut och skötselplan.

SGU och Kustbevakningen avstår från att yttra sig.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

För att underlätta bedrivande av friluftsliv i reservatet har förbudet mot anläggning av förtöjningsbojar ersatts med tillståndsplikt för anläggning av sådana. Därutöver är det, enligt föreskrifterna under B, möjligt för förvaltaren av reservatet att anlägga anordningar för förtöjning och landstigning. Förbudet mot att förtöja båt på samma plats mer än två dygn i följd tagits bort eftersom Länsstyrelsen anser att detta regleras av allemansrätten. Länsstyrelsen håller med Östhammars kommun om att det är önskvärt med information om var det finns lämpliga förtöjningsplatser för båt. Länsstyrelsen har emellertid i dagsläget inte tillräcklig kännedom om detta för att kunna lämna sådan.

Ett undantag för framförande av motordrivet mindre fordon i samband med militär verksamhet har införts i föreskrifterna. Föreskrifterna har också kompletterats med möjlighet att söka tillstånd för vissa åtgärder om de behövs för totalförsvarets militära del.

När det gäller Havs- och vattenmyndighetens synpunkter rörande klassning av området som ett marint reservat anser Länsstyrelsen att reservatsbeslutet uppfyller de kriterier som är uppställda i Naturvårdsverkets rapport nr 5739.

Länsstyrelsen anser att det underlättar för såväl tomtägare som för staten om de avstyckade tomterna inte ingår i naturreservatet. Dessa har därför exkluderats från reservatsområdet efter bedömningen att det finns synnerliga skäl för detta.

Föreskrifterna har kompletterats med undantag för underhåll av befintliga bryggor samt med undantag för underhåll av brunn, pumphus och vattenledningar på Stora Vingeskår.

När det gäller uppförande av stängsel kring gamla gruvhål ligger detta ansvar inte på reservatsförvaltaren och ska därför inte inkluderas i föreskrifterna under B. Ett undantag som möjliggör uppförande av stängsel kring gruvhålen är istället infört under A-föreskrifterna.

Länsstyrelsen anser att bete på öarna är en viktig skötselåtgärd för att bevara och utveckla naturvärdena i reservatet. Om det är praktiskt möjligt att införa bete på öarna kommer det sannolikt att göras inom vissa utvalda delar av reservatet. Länsstyrelsen vill dock inte i beslutet låsa fast exakt vilka öar som skulle kunna beröras av bete. Länsstyrelsen håller med tomtägaren på Slätösnäcken om att betande

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

djur inte får gå in på tomtmark. Föreskrifter och skötselplan har därför kompletterats med att stängsel sätts upp där det finns behov.

Därutöver har mindre justeringar, huvudsakligen av redaktionell karaktär, gjorts i beslut och skötselplan.

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossienr: 0382-02-023

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Enligt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2015:10 är det, med några undantag, förbjudet att släppa ut toalettavfall inom Sveriges sjöterritorium.
- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)
- Sjötrafikförordningen (1986:300) reglerar trafik i och på vatten
- Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06).
- Särskilda bestämmelser för fritidsbebyggelse och vissa anläggningar i området gäller enligt 4 kap 4 § miljöbalken.
- Strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken, gäller 100 m på land och i vatten.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerack, Kattegatt och Östersjön.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Slätön-Medholma
NVR-id	2002542
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-023
Kommun	Östhammar
Fastigheter	Medholma 1:1, Slätön 1:1
Fastighetsanknutna rättigheter	Ledningsrätt sjökabel (03-96:210:1) Avtalsservitut brunn (03-IM1-87/38380.1)
Natura 2000-område som berörs	-
Lägesbeskrivning	Grupp av öar öster om Hargshamn, mellan Raggårn och Singö. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust och skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori(er)	Privata samt bolag (byggnader på ofri grund)
Areal	Totalareal: 1847.7 hektar, varav 382.6 hektar landareal och 1465,2 hektar vattenareal

2018-12-17

Dnr: 511-5310-12
Dossier: 0382-02-023

Naturtyper (enligt KNAS)	Granskog 97,2 ha Barrblandskog 34,1 ha Tallskog 25,1 ha Lövblandad barrskog 58,2 ha Triviallövskog 33,8 ha Triviallövskog med ädellövinslag 6,0 ha Ädellövskog 8,5 ha Ungskog 77,6 ha Barrsumpskog 1,9 ha Lövsumpskog 3,4 ha Impediment 15,7 ha Substratmark 3,1 ha Våtmark 4,5 ha Limnogen eller saltpåverkad våtmark 1,1 ha Öppen mark 12,2 ha Hav 1465,3 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 5.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Göran Enander med naturvårdshandläggare Karin Wiklund som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johan von Knorring, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Kalle Mälson, länsassessor Mikaela Öster, planhandläggare Åsa Blomster och antikvarie Lennart Swanström deltagit.

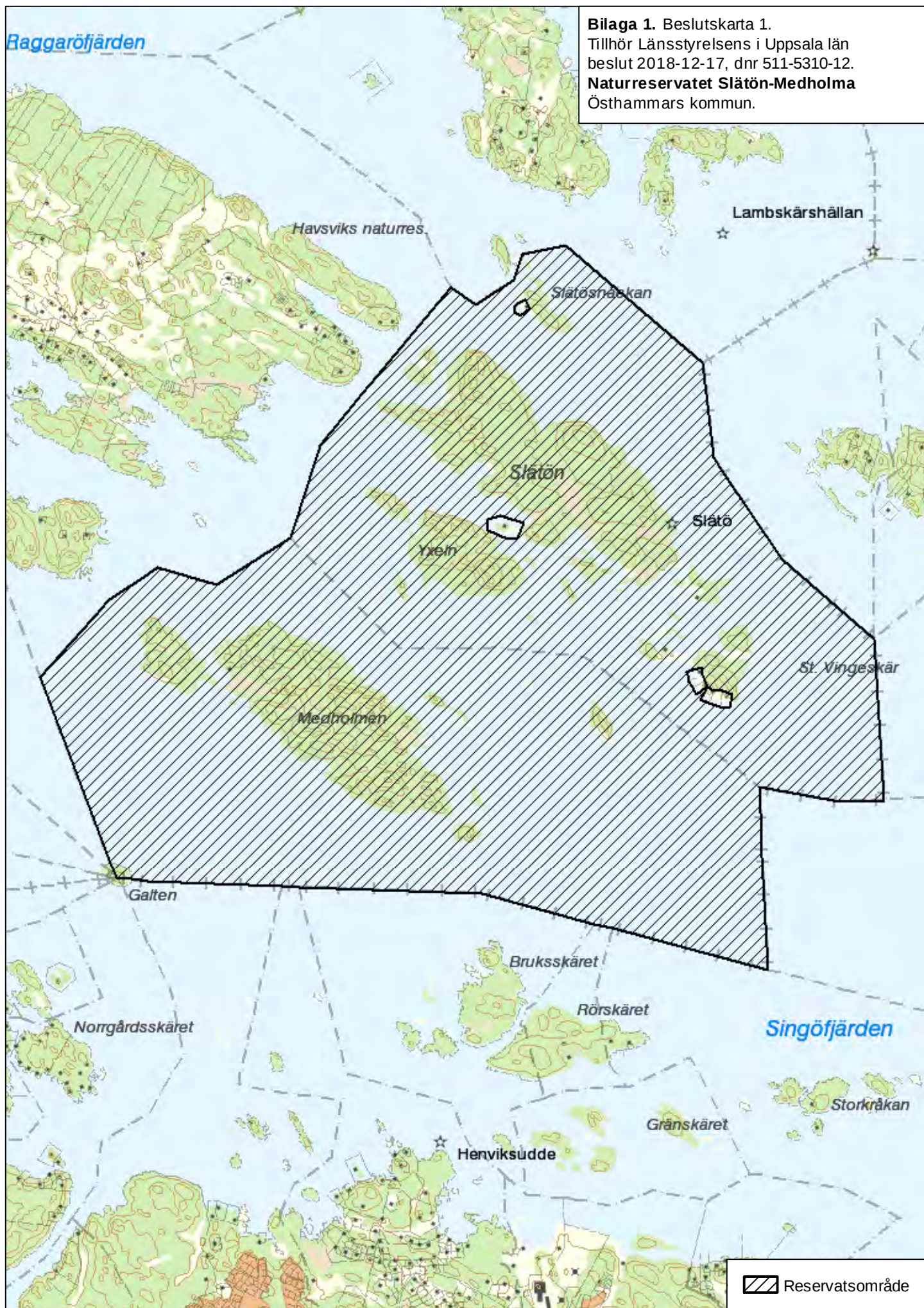
Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

BILAGOR

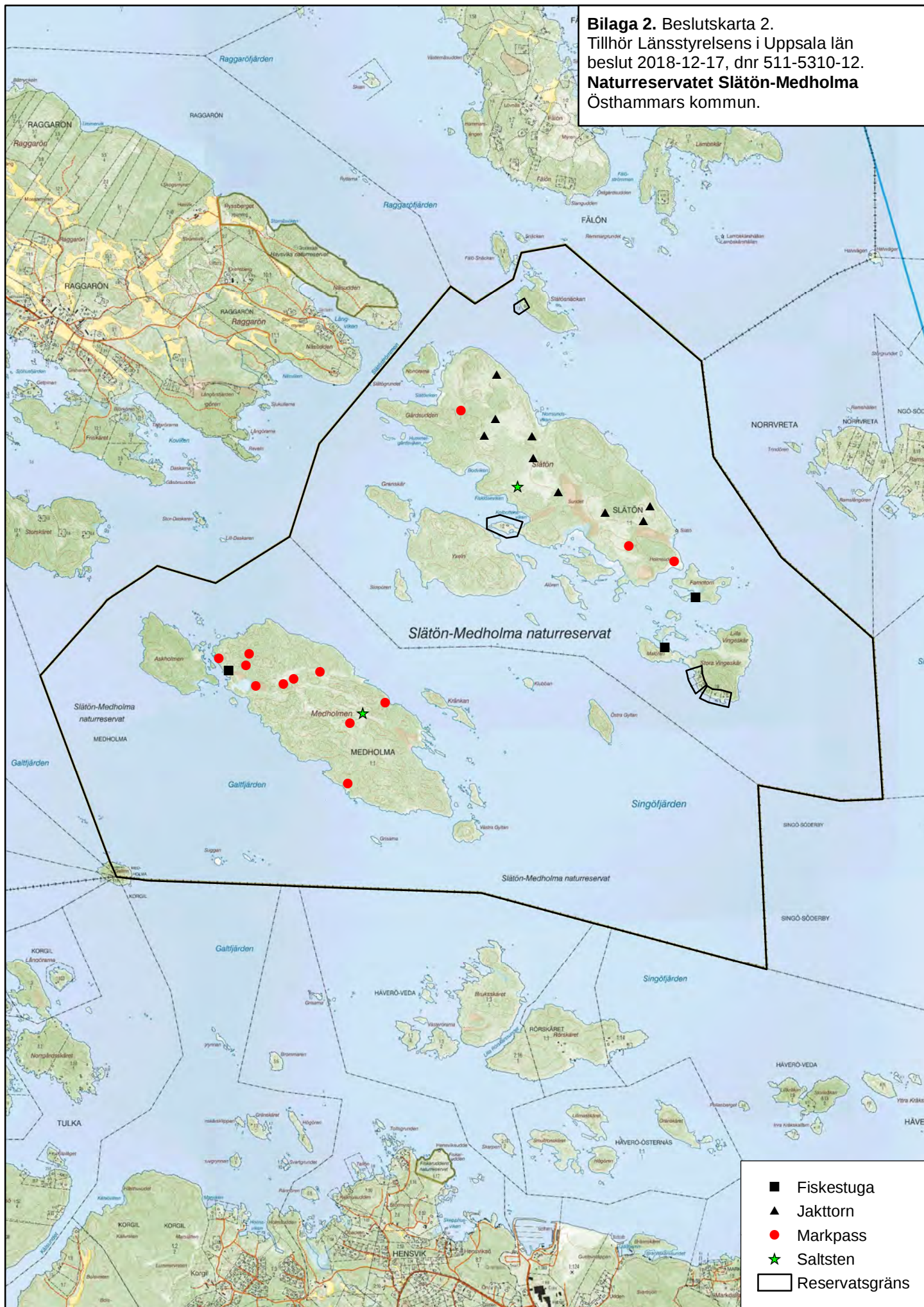
1. Beslutskarta 1
2. Beslutskarta 2
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Hur man överklagar

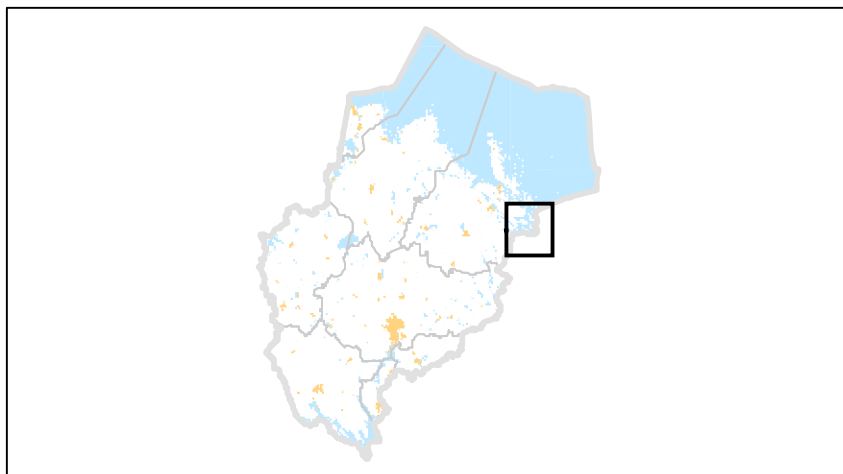
Raggaröfjärden

Bilaga 1. Beslutskarta 1.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-12-17, dnr 511-5310-12.
Naturreservatet Slätön-Medholma
Östhammars kommun.

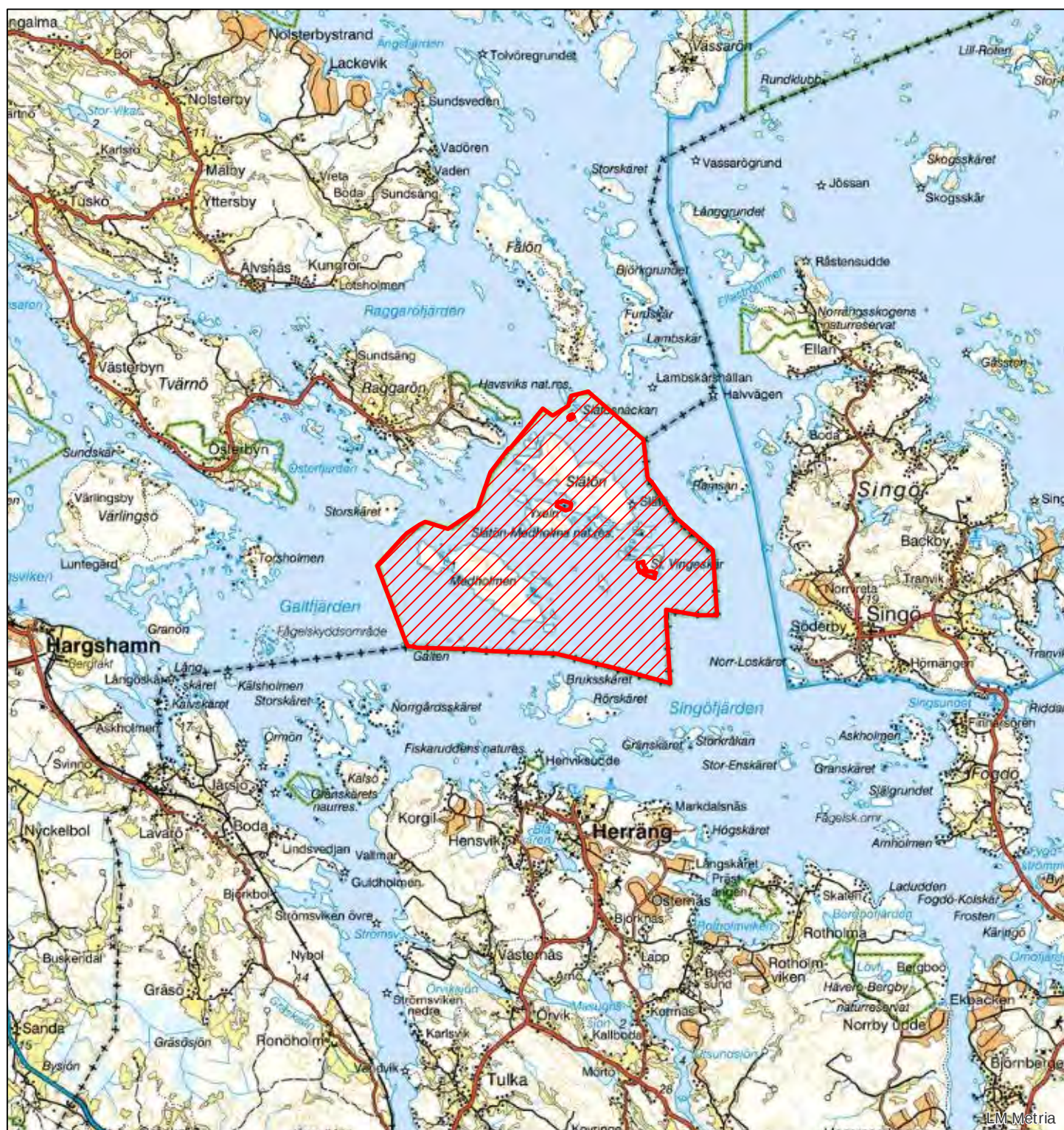

Bilaga 2. Beslutskarta 2.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-12-17, dnr 511-5310-12.
Naturreservatet Slätön-Medholma
Östhammars kommun.

Bilaga 3. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-12-17, dnr 511-5310-12.
Naturreservatet Slätön-Medholma
Östhammars kommun.

Skötselplan för naturreservatet

Slätön-Medholma

Östhammars kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Allmän beskrivning	5
Berggrund och jordart	6
Historisk markanvändning	6
Områdets bevarandevärden	9
Terrestra värden	9
Marina värden	10
Kulturhistoriska värden	10
Värden för friluftslivet	11
Prioriterade bevarandevärden	14
Åtgärdsprogram för hotade arter	15
KÄLLFÖRTECKNING	16
PLANDEL	17
Övergripande skötsel	17
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	17
Skötselområde A: Äldre barr- och blandskog – 104,5 ha	17
Skötselområde B: Stränder – 85,4 ha	19
Skötselområde C: Igenväxande kulturmarker med gamla träd – 43,9 ha	20
Skötselområde D: Lövsumpskog – 14,6 ha	22
Skötselområde E: Öppen våtmark – 3,9 ha	23
Skötselområde F: Lövrika unga till medelåldriga skogar – 98,1 ha	23
Skötselområde G: Likåldrig äldre barrskog – 35,6 ha	24
Skötselområde H: Laguner – 19,7 ha	25
Skötselområde I: Stora vikar – 52,3 ha	27
Skötselområde J: Rev – 11,7 ha	27
Skötselområde K: Skär – 25,3 ha	28
Skötselområde L: Hav – 1352,9 ha	29
Anordningar för friluftslivet	29
Upplysningar	31
Fornlämningar	31
Kulturlämningar	31
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	31
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	31
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	32

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer samt att tillgodose behovet av områden för friluftsliv. Det preciserade syftet med naturreservatet Slätön-Medholma är att:

- bevara och vårda områdets äldre örtrika kalkbarrskogar och lövrika blandskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara, vårda och återställa områdets kulturpräglade halvöppna naturmiljöer med hassel och spärrgreniga ekar, askar och tallar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets strandmiljöer med strandängar, öppna våtmarker, landhöjningsvegetation, hållmarksskogar och lövsumpskogar samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara områdets havsmiljö med laguner, vikar, rev och skär samt de strukturer och funktioner och den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- återställa skogar påverkade av skogsbruk till betespräglade eller naturskogsartade skogar,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom förbud mot skogsbruk, uppförande av byggnader och exploaterande verksamhet samt genom förbud mot grävning, muddring och uppförande av anläggningar på land och i vatten. Reservatet ska skötas genom naturvårdande åtgärder. Områdets skogar, kulturpräglade naturmiljöer och stränder hävdas genom bete, slåtter, naturvårdsinriktade huggningar av träd och röjningar. Åtgärder genomförs för att återställa områden som är påverkade av skogsbruk till betespräglade eller naturskogsartade skogar.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Slätön-Medholma
NVR-id	2002542
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-023
Kommun	Östhammar
Fastigheter	Medholma 1:1, Slätön 1:1
Fastighetsanknutna rättigheter	Ledningsrätt (03-96:210:1) Avtalsservitut brunn (03-IM1-87/38380.1)
Natura 2000-område som berörs	-
Lägesbeskrivning	Grupp av öar öster om Hargshamn, mellan Raggårn och Singö.
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust och skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori(er)	Privata samt bolag (byggnader på ofri grund)
Areal	Totalareal: 1847,7 hektar, varav 382,6 hektar landareal och 1465,2 hektar vattenareal
Naturtyper (enligt KNAS)	Granskog 97,2 ha Barrblandskog 34,1 ha Tallskog 25,1 ha Lövblandad barrskog 58,2 ha Triviallövskog 33,8 ha Triviallövskog med ädellövinslag 6,0 ha Ädellövskog 8,5 ha Ungskog 77,6 ha Barrsumpskog 1,9 ha Lövsumpskog 3,4 ha Impediment 15,7 ha Substratmark 3,1 ha Våtmark 4,5 ha Limnogen eller saltpåverkad våtmark 1,1 ha Öppen mark 12,2 ha Hav 1465,3 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturreseptatet utgörs av en liten arkipelag belägen i Östhammars skärgård mellan Singö och Hargshamn. Reservatet berörs av de fyra havsområdena Galtfjärden, Singöfjärden, Norrfjärden och Raggarfjärden. Slätön, Medholmen, Yxeln och Askholmen är de största öarna i ögruppen, i vilken det också ingår ett tiotal mindre öar och ett 40-tal småholmar och skär.

Topografiskt kännetecknas ögruppen av markerade nordväst-sydostorienterade dalstråk i berggrunden. Öarna är ganska låglänta och endast Slätön, Yxeln och Medholmen överstiger havsnivån med 15 meter.

Öarna är till största delen skogsbeklädda, företrädesvis med barrskog. I kulturopåverkade områden och längs stränderna är dock lövinslaget stort med förekomst av en hel del ädellövträd. De båda gårdar som i början av 1900-talet fanns på Slätön och Medholmen övergavs i mitten av seklet. Öarna bär ännu spår av äldre tiders markanvändning. Dalgångarna var då öppna och nyttjades för odling och slåtter. De delar som inte nyttjades för slåtter och odling var starkt präglade av bete. Gamla spärrgreniga träd och buskar, främst ek, ask, tall, en och hassel är vanligt förekommande spår från denna tid. På några ställen finns gamla inägor och betesmarker som fortfarande är starkt präglade av den tidigare hävden.

Öarna är i varierande grad påverkade av skogsbruk. Mest påverkade är Slätön och delar av Medholmen. Gamla överståndare har dock generellt lämnats kvar som naturvårdshänsyn. På många ställen är överståndarna, framförallt gamla ekar, friställda. Stränderna och gamla restbiotoper har i regel undantagits från skogsbruk. I skogsbrukspåverkade områden finns oftast en riklig naturlig lövföryngring.

De steniga stränderna har en typisk landhöjningsvegetation med en zon av havtorn och innanför denna primärskog med ett variationsrikt trädskikt av bland annat tall, gran, al, ask, lönn och rönn. Inslaget av död ved i dessa är vanligen högt. Områden med typisk, ibland hävdgynnad, flora förekommer längs hållar och steniga stränder. I de mer skyddade vikarna finns strandängar, som till stor del är under igenväxning med vass men ställvis har ytor av hävdgynnad flora.

Kombinationen av hög kalkhalt och tidigare markutnyttjande i form av bete och slåtter har gett upphov till en rik och varierad flora. Den kalkhaltiga jordmånen gynnar många krävande kärlväxter och mykorrhizasvampar knutna till gran och tall. På de grova spärrgreniga ädellövträden växer lavar och svampar som är beroende av halvöppna förhållanden. Även asparna i området hyser många arter.

En stor del av reservatsområdet utgörs av olika marina biotoper med en relativt hög biologisk mångfald på landskapsnivå. Exploateringsgraden är låg och området är

som helhet ekologiskt representativt för den marina miljön i norra Roslagens innerskärgård.

Undervattensmiljön är komplex och omfattar såväl vågskyddade vikar, laguner och ett avsnört glo, som mer exponerade klipp- och stenbottnar och djupare mjukbottnar. Det största djupet är cirka 30 meter. Omkring en tredjedel av havsområdet är grundare är sex meter och domineras av sandiga och grusiga bottnar, med mjukare substrat i de mest vågskyddade vikarna. Större sammanhängande grundområden finns framförallt i Slätövik, mellan Yxeln och Slätön, norr om Stora Vingskär, vid Medholmens sydöstra del samt mellan Askholmen och Medholmen.

De grunda lagunerna och vikarna är vegetationsrika och utgör viktiga lek- och uppväxtområden för olika fiskarter. Sju arter av kransalger har noterats i reservatet. På mer vågexponerade hårbottnar förekommer bland annat blåstång och smaltång, med högst täckning på ett djup kring 1-5 meter. Fiskfaunan är typisk för regionen och gråsäl vistas i området.

Fågelfaunan uppvisar en mångfald med uppemot ett sextiototal häckande landfågelarter inom reservatet. Sjöfågelfaunan är representativ för skärgårdsregionen.

En större farled går genom Galt- och Singöfjärden i reservatets södra och östra del.

Berggrund och jordart

Berggrunden på Medholmen och Askholmen utgörs av basiska bergarter. Den grå gnejsen på nordvästra Slätön är mycket mager. Ett stråk av mer basiska bergarter löper över nordöstra Slätön och Vingskär, där kalksten går i dagen på några ställen. Jordarterna är kalkrika och utgörs av lera och ej svallad morän.

Historisk markanvändning

Beskrivning av öarnas bebyggelsehistoria och äldre tiders markanvändning finns i Länsstyrelsens rapport 1989:10 skriven av Anders Lindhe och Börje Drakenberg.

De högsta delarna av Slätön, Medholmen och Yxeln började sticka upp ur havet under bronsåldern. Under järnåldern utnyttjades området troligen för fiske, jakt på sjöfågel och säl och för att samla fågelägg. Under medeltiden hade öarna blivit så pass stora att människor kunde bosätta sig där.

Slätön och Medholmen har haft fastboende, åtminstone från tidig medeltid till slutet av 1930-talet. Stora delar av öarna användes under denna tid för bete, slätter, odling och plockhuggning. Dalgångarna var öppna och nyttjades för odling och slätter. De delar som inte användes för slätter och odling var starkt präglade av bete. Spår från denna tid är vanligt förekommande i form av gamla spärrgreniga träd och buskar,

främst ek, ask, tall, en och hassel. På några ställen finns gamla inägor och betesmarker som fortfarande är starkt präglade av den tidigare hävden.

Under 1700-talet företogs provbrytningar efter malm på Slätön och Vingeskär, men malmen var rödbräckt (svavelhaltig) och gruvorna övergavs. Gruvdriften återupptogs på Vingeskär under några år i slutet av 1800-talet. Flera av gruvhålén finns kvar.

Slåttermarker upptog stora ytor, vilka hägnades tillsammans med insprängda åkrar från den omgivande skogen. Träden hamlades och löv från i första hand ask men även från asp och hassel var ett viktigt komplement till höet, framförallt för får och getter. Den omgivande skogens viktigaste uppgift var att ge djuren sommarbete, men träden utnyttjades även till att ta ved och för tillverkning av hägnader, hus, båtar, redskap med mera. I princip all skogsmark, även på de mindre öarna, användes som betesmark. Ett visst skogsvårdstänkande får troligen inflytande ganska tidigt på grund av brukets kolbehov. Eventuell skogsvård inskränkte dock knappast skogsbetet som fortsatte så länge öarna var bebodda.

Häradskartan från 1901-1906 (Figur 1) visar var det fanns odlad mark, vilken var omgiven av betad barrskog. Från den ekonomiska kartan från 1953 (Figur 2) framgår det att stora delar av öarna var öppna och luckiga samt vilka delar som har skogskontinuitet.

Jordbruket upphörde i slutet av 1930-talet och ersattes av skogsbruk. Gran planterades då på åkrarna. Öarna är i varierande grad påverkade av skogsbruk. Mest påverkade är Slätön och delar av Medholmen. Naturvårdshänsyn har tagits bland annat genom att gamla överståndare generellt har lämnats kvar. På många ställen har gamla ekar friställts. Stränderna och gamla restbiotoper har i regel undantagits från skogsbruk. Från omkring 1980-talet har man i många bestånd satsat på en naturlig förnygring av lövträd.

Strömmingsfisket har historiskt haft stor ekonomisk betydelse.

Figur 1. Häradskarta från 1901-1906.

Figur 2. Ekonomisk karta från 1953.

Områdets bevarandevärden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Terrestra värden

Reservatet innehåller drygt hälften av länets ansvarsnaturtyper: kalkbarrskog, asprika miljöer, ädellövmiljöer, torräng, havsstrandängar. Ett flertal ansvarsarter tillhörande dessa återfinns i reservatet. Till kalkbarrskogen hör guckusko. Till de asprika miljöerna hör gulröd blankbock och grön aspvadbock vilka för sin larvutveckling är beroende av nyligen döda aspar. Till torrängen hör toppjungfrulin och hällebräcka.

I skogar med kalkpåverkan finns ett flertal naturvårdsintressanta växter och svampar. Kopparspindling, kungsspindling och orange taggsvamp bildar mykorrhiza med gran och tall. Strävlösta, vit skogslilja och guckusko är exempel på kärlväxter som förekommer i örtrik granskog. Strävlösta är känslig för bete och slåtter men fruktsättning och etablering av groddplantor gynnas av luckor i krontaket. Strävlösta är endast funnen på Yxeln. Vit skogslilja är enbart funnen på norra delen av Slätön och guckusko enbart på södra delen av Slätön.

Äldre och senvuxna ädellövträd är värdefulla som substrat för epifyter, bland annat rödbrun blekspik och rosa skärelav, vilka framförallt växer på ek med grov bark. Grova levande ekar är också substrat för oxtungssvamp medan rutskinn växer på veden av grov ek.

Koralltaggsvamp, barkticka och apelticka är svampar som växer på död lövved i området. På granved förekommer till exempel grön sköldmossa och ullticka.

Ett flertal arter är knutna till öarnas strandmiljöer. Rutlåsbräken är en sällsynt art som i reservatet växer i en bergbrant på Västra Gyltan och i svallzonen under alar på Östra Gyltan. Adam och Eva växer i torra kalkrika backar och ängsmarker, huvudsakligen i kustnära områden vid Östersjön. I reservatet förekommer arten på en strandklippa på Askholmen. Stenfrö växer företrädesvis i strandsnår på grusig, stenig eller blockig mark, gärna i anslutning till branter. Arten föredrar halvöppna till öppna ståndorter och trivs inte i slutna skogsmiljöer. Inom reservatet är den funnen i strandzonen och i örtrik lundvegetation, troligen en igenvuxen slåtteräng, på södra Slätön.

Två arter av sköldbaggar som lever på krissla förekommer i reservatet. Cassida ferruginea är i Sverige känd endast från Gotland och östra Uppland. I samma krisslebestånd som denna förekommer ofta Cassida murraea.

Hällebräcka växer på berghällar med tunt jordtäckje. I reservatet är den hittad på Slätön och Slätösnäcken. Toppjungfrulin växer i solöppna miljöer med lågvuxen vegetation. Arten växer bland annat på nordvästra delen av Slätön.

Tallticka är i området funnen enbart på ett ställe på Medholmen men borde kunna finnas på fler ställen.

Marina värden

Reservatet uppvisar en relativt hög biologisk mångfald på landskapsnivå och många marina biotoper finns representerade. Undervattensmiljön omfattar såväl vågskyddade vikar och laguner och ett avsnört glo som mer exponerade klipp- och stenbottnar och djupare mjukbottnar. Omkring en tredjedel av havsområdet är grundare är sex meter och domineras av sandiga och grusiga bottnar, med mjukare substrat i de mest vågskyddade vikarna.

Grunda trösklade havsvikar (laguner), grunda vågexponerade hårbottnar (rev) och små öar och skär i Östersjön är ansvarsnaturtyper för länet. Lagunerna är särskilt värdefulla som lek- och uppväxtområden för varmvattenarter som abborre, gädda, gös och karpfiskar, och även som häcknings-, rast- och födosöksområde för sjöfågel. Naturtypen är relativt ovanlig i regionen och hotas generellt av exploatering och påverkan från land.

På mer vågexponerade hårbottnar växer bland annat nyckelarten blåstång/smaltång, som även är vanlig i frilevande form inom reservatet. Tätare tångbälten finns mellan en och fem meters djup och de utgör en viktig livsmiljö för associerad flora och fauna. Vid Medholmen och Slätön finns lekområden för sik och strömming, som föredrar grus- och stenbottnar gärna med inslag av blåstång. Fiskfaunan är typisk för regionen.

Vattenkvaliteten och den marina näringsväven i skärgårdsområdet är påverkad av diffus övergödning. Bottenvegetationen i reservatet är trots detta relativt riklig och de djupare bottenarna förefaller vara väl ventilerade och syresatta även om mjukbottenfaunans sammansättning indikerar viss påverkan från övergödning. Östersjömussla dominerar, men den främmande havsborstmasken *Marenzelleria neglecta*, är också vanlig och misstänks konkurrera med inhemska arter.

Sjöfågelfaunan är representativ för skärgårdsregionen. Gråsäl vistas i området.

En större farled går genom Galt- och Singöfjärden i reservatets södra och östra del. I övrigt är exploateringsgraden låg och området är som helhet ekologiskt representativt för den marina miljön i norra Roslagens innerskärgård.

Kulturhistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet.

Områdets hävdade ängar och rester av en tidigare lövtäkt är en del av det biologiska kulturarvet i reservatet. De spärrgreniga träden, de hamlade askarna och den hävdgynnade floran berättar om hur landskapet nyttjades förr.

Värden för friluftslivet

Området har troligen höga värden för fritidsfiske och besökare med fritidsbåtar. Det är oexploaterat och inom området finns endast ett fåtal byggnader. Reservatet kan dock nås endast med egen båt och stränderna kan vara svårtillgängliga. Det finns dock ställen att lägga till vid, till exempel vid Medholmens sydöstra stränder.

Anordningar för friluftslivet saknas helt.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Däggdjur

<i>Lutra lutra</i>	utter	NT	A
--------------------	-------	----	---

Fåglar

<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsörn	NT	C
<i>Larus fuscus</i>	silltrut	NT	
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT	
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse		
<i>Somateria mollissima</i>	ejder	VU	

Fiskar

<i>Anguilla anguilla</i>	ål	CR	
<i>Esox lucius</i>	gädda	typisk art	
<i>Leuciscus idus</i>	id	P	
<i>Lota lota</i>	lake	NT	
<i>Vimba vimba</i>	vimma	NT	P C
<i>Zoarces viviparus</i>	tånglake		

Skalbaggar

<i>Buprestis octoguttata</i>	åttafläckig praktbagge	s	
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon	s	
<i>Cassida ferruginea</i>	(sköldbagge)	NT	P C
<i>Cassida murraea</i>	svartbent sköldbagge	NT	P C
<i>Necydalis major</i>	stekelbock	s	
<i>Nothorhina muricata</i>	reliktböck	NT	
<i>Saperda perforata</i>	grön aspvedbock	NT	s C
<i>Obrium cantharinum</i>	gulröd blankbock		C

Övriga insekter

<i>Zygaena viciae</i>	mindre bastardsvärmare	NT
-----------------------	------------------------	----

Blötdjur

<i>Mytilus edulis</i>	blåmussla	nyckelart
-----------------------	-----------	-----------

Lavar

<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT s
---------------------------	---------	------

<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT s
-------------------------------	------------------	------

<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav	NT s
-------------------------------	---------------	------

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	s A
--------------------------	-----------------	-----

<i>Tortella tortuosa</i>	kruskalkmossa	s
--------------------------	---------------	---

Kärlväxter

<i>Actea spicata</i>	svart trolldruva	s
----------------------	------------------	---

<i>Botrychium matricarifolium</i>	rutlåsbräken	VU P
-----------------------------------	--------------	------

<i>Botrychium lunaria</i>	månlåsbräken	NT
---------------------------	--------------	----

<i>Brachypodium sylvaticum</i>	lundskäfting	
--------------------------------	--------------	--

<i>Briza media</i>	darrgräs	
--------------------	----------	--

<i>Bromitopsis benekenii</i>	strävlösa	NT
------------------------------	-----------	----

<i>Cardamine bulbifera</i>	tandrot	s
----------------------------	---------	---

<i>Cephalanthera longifolia</i>	vit skogslilja	§
---------------------------------	----------------	---

<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko	§ A C
------------------------------	----------	-------

<i>Dactylorhiza incarnata</i>	ängsnycklar	§
-------------------------------	-------------	---

<i>Dactylorhiza latifolia</i>	Adam och Eva	§
-------------------------------	--------------	---

<i>Daphne mezereum</i>	tibast	s
------------------------	--------	---

<i>Dianthus barbatus</i>	backnejlika	
--------------------------	-------------	--

<i>Elymus caninus</i>	lundelm	s
-----------------------	---------	---

<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	s §
------------------------------	---------------	-----

<i>Epipactis palustris</i>	kärrknipprot	§
----------------------------	--------------	---

<i>Equisetum variegatum</i>	smalfräken	
-----------------------------	------------	--

<i>Festuca gigantea</i>	långsvingel	
-------------------------	-------------	--

<i>Galium odoratum</i>	myskmadra	s
------------------------	-----------	---

<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s
-------------------------	----------	---

<i>Hippophae rhamnoides</i>	havtorn	
-----------------------------	---------	--

<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt	s §
------------------------	--------	-----

<i>Lithospermum officinale</i>	stenfrö	NT
--------------------------------	---------	----

<i>Neottia ovata</i>	tvåblad	§
----------------------	---------	---

<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	s
---------------------------	---------	---

<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	s
--------------------------	--------	---

<i>Parnassia palustris</i>	slätterblomma	
----------------------------	---------------	--

<i>Pimpinella major</i>	stor bockrot	NT
-------------------------	--------------	----

<i>Platanthera bifolia</i>	nattviol	§	
<i>Platanthera chlorantha</i>	grönvit nattviol	§	
<i>Polygala comosa</i>	toppjungfrulin	VU	C
<i>Polygonatum multiflorum</i>	storrams	s	
<i>Sanicula europea</i>	sårläka	s	
<i>Saxifraga osloënsis</i>	hällebräcka	VU P	C
<i>Stachys sylvatica</i>	stinksyska		
<i>Tilia cordata</i>	lind	s	
<i>Viola mirabilis</i>	underviol	s	

Alger

<i>Chara tomentosa</i>	rödsträfe	nyckelart
<i>Fucus radicans</i>	smaltång	nyckelart
<i>Fucus vesiculosus</i>	blåstång	nyckelart

Svampar

<i>Cantharellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp	s
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbssvamp	NT
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka	s
<i>Cortinarius cotoneus</i>	olivbrun spindling	NT
<i>Cortinarius cupreorufus</i>	kopparspindling	VU s
<i>Cortinarius elegantior</i>	kungsspindling	NT s
<i>Cortinarius percomis</i>	kryddspindling	s
<i>Cortinarius venetus</i>	olivspindling	s
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselticka	s
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp	NT s
<i>Geastrum quadrifidum</i>	fyrflikig jordstjärna	NT s
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT s
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT s
<i>Hydnellum concrescens</i>	zontaggsvamp	s
<i>Hygrocybe coccinea</i>	blodvaxskivling	s
<i>Hygrocybe pratensis</i>	ängsvaxskivling	s
<i>Hygrocybe quieta</i>	luktvaxskivling	s
<i>Hygrophorus discoideus</i>	diskvaxskivling	s
<i>Inocybe bongardii</i>	dofttrådskevling	s
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk	s
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka (1946)	NT s
<i>Limacella guttata</i>	droppklibbskevling	s
<i>Onnia leporina</i>	harticka	NT s
<i>Onnia tomentosa</i>	luddticka	s
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka	s
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka	s
<i>Phellinus chrysoloma</i>	granticka	NT
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	s

<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT s
<i>Ramaria flava s. lat.</i>	gul fingersvamp	s
<i>Russula aurea</i>	guldkremla	s
<i>Sarcodon imbricatus</i>	fjällig taggsvamp	s
<i>Sarcodon squamosus</i>	mo-taggsvamp	NT s
<i>Spongipellis fissilis</i>	apelticka	VU
<i>Tricholoma fucatum</i>	rökmusseron	s
<i>Xylobolus frustulatus</i>	rutskinn	NT s

Teckenförklaring:

- s = Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
 § = Arten är fridlyst i Sverige
 A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
 F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
 P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
 C = Ansvarsart för Uppsala län

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2015:

- CR = Critically endangered Akut hotad
 EN = Endangered Starkt hotad
 VU = Vulnerable Sårbar
 NT = Near threatened Nära hotad
 DD = Data deficient Kunskapsbrist

Prioriterade bevarandevärden

Marks lag och naturtyp: äldre naturskog, kalkbarrskog, kulturpräglade halvöppna miljöer, hållmarkstallskog, stränder, primärskogar, öppna våtmarker, grunda vikar och laguner.

Strukturer: gamla barrträd, spärrgreniga ekar, askar och tallar, hassel, död ved, lek- och uppväxtområden för fisk.

Växt-, svamp- och djursamhällen: landhöjningsvegetation, hävdgynna flora, kalkgynnade kärlväxter och svampar, vedskalbaggar, vedsvamp, lavar och svampar på grova träd, undervattensängar av kransalger och kärlväxter samt marina nyckelarter.

Arter:

<i>Botrychium matricarifolium</i>	rutlåsbräken
<i>Bromitopsis benekenii</i>	strävlösta
<i>Cassida ferruginea</i>	
<i>Cassida murraea</i>	svartbent sköldbagge
<i>Cephalanthera longifolia</i>	vit skogslilja
<i>Cortinarius cupreorufus</i>	kopparspindling
<i>Cortinarius elegantior</i>	kungsspindling

<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko
<i>Dactylorhiza latifolia</i>	Adam och Eva
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp
<i>Lithospermum officinale</i>	stenfrö
<i>Phellinus pini</i>	tallticka
<i>Polygala comosa</i>	toppjungfrulin
<i>Saperda perforata</i>	grön aspvedbock
<i>Saxifraga osloënsis</i>	hällebräcka
<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik
<i>Spongipellis fissilis</i>	apelticka
<i>Xylobolus frustulatus</i>	rutskinn

Friluftsliv: naturupplevelse

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärdsprogram finns för sköldbaggarna *Cassida murraea* och *Cassida ferruginea* samt för rutlåsbräken och hällebräcka. De bägge sköldbaggarna ingår i åtgärdsprogrammet för insekter på krisslor. Rutlåsbräken ingår i åtgärdsprogrammet för låsbräknar i hävdade marker. För vimma och id är ett åtgärdsprogram under framtagande. Det finns även åtgärdsprogram för kalkbarrskogar och för skyddsvärda träd.

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Ericson Y, Blass M & Landfors F 2015. Faktablad – Resultat från övervakningen av kustfisk. Galtfjärden (Södra Bottenhavet) 2007-2015. SLU Aqua reports 2015:4.
- Gustafsson A & Lindqvist U. 2015. Recipientundersökning Hallsta Pappersbruk 2014. Biologiska och fysikalisk-kemiska undersökningar. Naturvatten i Roslagen AB Rapport 2015:11.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1989: Naturinventering av naturreservatet Slätön – Medholma, Östhammars kommun. Medd. från länsstyrelsen 1989 nr 10.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2010. Inventering av bottenvegetation i Östhammars skärgård 2009. Rapport 2010:2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Rapport 2015:3.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 2018. Kartläggning av marina naturvärden i Slätön-Medholma naturreservat. Beskrivning av förekommande arter och naturtyper. Länsstyrelsens meddelandeserie 2018:03.

Opublicerade skrifter

- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1990: Förslag till skötselplan för naturreservatet Slätön – Medholma i Östhammars kommun.
- Länsstyrelsen 2011. Översiktlig naturinventering och naturvärdesbedömning av Slätön, Medholma, Askholmen och Stora och Lilla Vingskärr.
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <http://artfakta.artdatabanken.se/>
- Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradskarta.
- Lantmäteriets digitala 50-talskarta.

Muntliga uppgifter

- Gillis Aronsson och Tommy Lennartsson, Upplandsstiftelsen.
- Ulf Dietrichson och Mats Jacobsson, Hargs bruk

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande skötseln inriktas på att bevara och utveckla naturvärden knutna till kalkbarrskogar och till gamla spärrgreniga träd på igenväxande kulturmarker. Hävdgynnad flora i kulturmarker och på stränder bör gynnas. Skogsbete och bete på kulturmarker och stränder bör om möjligt införas. Betet kan vara extensivt och behöver inte ske årligen. Äldre kartor och foton samt befintligt fältskikt utnyttjas för att utforma lämpliga skötselåtgärder på specifika platser.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 12 skötselområden, varav sju är terrestra (skötselområde A-G) och fem är marina (skötselområde H-L). För avgränsning av skötselområdena, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1. För varje skötselområde anges ett bevarandemål som omfattar ett arealmål och i de fall en naturtyp enligt art- och habitatdirektivet innefattas anges denna samt den aktuella naturtypens kod.

Indelningen i skötselområden har gjorts med hjälp av underlag från två inventeringar; dels en översiktlig naturinventering gjord av Upplandsstiftelsen 2011 och dels en kartläggning av de marina naturvärdena inom reservatet utförd av Naturvatten i Roslagen 2017. Nedan ges en generell beskrivning av skötselområdena. De faktiska förhållandena kan variera mellan olika öar.

Skötselområde A: Äldre barr- och blandskog – 104,5 ha

Förekommer på Medholmen, Askholmen, Västra Gyltan, Kränkan, Östra Gyltan, Yxeln, Granskär, Norrörarna, Slätösnäcken, Famntorn samt på Stora och Lilla Vingskär.

Beskrivning: Äldre, olikåldriga och luckiga barr- och blandskogar. Lövinslaget är stort och varierat, med förekomst av bland annat ek, lönn, ask, alm, oxel, asp och björk. I dalstråk dominerar lövträden ställvis. Många av träden, såväl barr- som lövträd, är gamla, ofta spärrgreniga och/eller senvuxna och vittnar om att skogsmarken tidigare varit betydligt öppnare och betespräglad. Lövträden är viktiga för epifytiska lavar. På Stora och Lilla Vingskär finns även gamla, grova, döende eller döda pelarenar. Buskskiktet i skötselområdet utgörs främst av skogstry, måbär och hassel. Även glupliknande miljöer med gamla, spärrgreniga ekar och aspar förekommer inom skötselområdet. Rikligt med död ved finns i alla dimensioner och nedbrytningsstadier. Markskiktet är omväxlande, med lavbekladda hållar, moränmarker med blåbärsris och örtrika slänter och svackor. På Yxeln finns en rik förekomst av strävlostamen men även av slätterpräglad vegetation.

Den kalkhaltiga jordmånen gör att många växter och svampar som är karaktäristiska för örtrika kalkbarrskogar finns i skötselområdet. Exempel på sådana arter är blåsippa, myskmadra, trolldruva, vårärt, skogsknipprot, sårläka, strävlost, lundelm, olivspindling, kungsspindling och kopparspindling. Även arter som är beroende av död granved, som ullticka, kötticka och grön sköldmossa är viktiga i skötselområdet.

Prioriterade arter: kopparspindling, kungsspindling, koralltaggsvamp, oxtungssvamp, talticka, rutsinn, rödbrun blekspik, strävlost, rutlåsbräken, grön aspvadbock och grön sköldmossa.

Bevarandemål: Arealen näringsrik granskog (9050), taiga (9010) och landhöjningsskog (9030) är tillsammans minst 100 ha. Området utgörs av gammal barr- och blandskog som präglas av gamla granar, tallar, ädellövträd och andra lövträd. Spärrgreniga träd har fria trädkronor. Naturliga processer såsom åldrande och avdöende, förekommer, vilket leder till att skogen är olikåldrig och död ved åtminstone ställvis finns i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Svamp- och kärlväxtfloran är artrik med förekomst av prioriterade och för naturtypen typiska arter.

Skötselåtgärder: Skogsbete. Strävlost är mycket känslig för bete och slåtter, skötselåtgärder på Yxeln ska därför föregås av en inventering av biologisk mångfald och biologiskt kulturarv för att avgöra vilka åtgärder som är lämpliga samt i vilka delar av ön som skötsel är lämplig respektive olämplig. Värdefulla träd, som spärrgreniga ekar eller gamla tallar, frihuggs. Vid skötselåtgärder bör man även ha framtida träd som efterträdare i åtanke. Störning av markskiktet kan göras för att gynna svampfloran.

Figur 3. Skötselområde A: Äldre blandskog på Yxeln.

Skötselområde B: Stränder – 85,4 ha

Förekommer på alla öar.

Beskrivning: Stränderna utgörs främst av hållar och av steniga stränder. På några ställen finns mer skyddade vikar med finare sediment och vassar, ställvis med en bård av sumpskog. Ständerna har i stort sett skyddats från skogsbruk. En del plockhuggning har förekommit, men gamla träd finns allmänt längs de flesta stränder. På hållarna återfinns framförallt gammal och/eller senvuxen tall och gran samt en, ek och rönn. De steniga stränderna har en typisk landhöjningsvegetation med buskar som havtorn och en och med ett varierande trädskikt med bland annat tall, gran, al, ask, lönn, rönn m.fl. Inslaget av död ved varierar, men är ofta högt. Partier med typisk och ibland hävdgynnad flora förekommer längs strändernas hållar och steniga stränder. Beståndsbildande krissla förekommer på flera ställen. Strandängarna i de mer skyddade vikarna är under igenväxning med vass, men har på en del ställen en mer krävande och hävdgynnad flora. Stora och Lilla Vingeskär binds ihop av en öppen våtmark som växer igen med vass. Längs dess stränder och våtmarkskanter växer fortfarande en del hävdgynnade arter såsom slätterblomma och älväxing och floran är bitvis kalkgynnad, med arter som Adam och Eva, knägräs, gullviva och blodnäva.

Prioriterade arter: sköldbaggar *Cassida ferruginea* och *Cassida murraea*, Adam och Eva, hällebräcka, stenfrö, talticka.

Bevarandemål: Arealen strandmiljö är ca 85 ha. Skötselområdet innehåller naturtyperna blottade ler- och sandbottnar (1140), strandängar vid Östersjön (1630), hållmarkstorräng (8230), taiga (9010) och landhöjningsskog (9030). Området utgörs av opåverkade stränder med gamla och/eller senvuxna träd, landhöjningsvegetation och öppna strandängar. I trädbevuxna delar sker naturliga processer, såsom åldrande och avdöende, vilket leder till att död ved finns i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Krissla och de till krissla knutna sköldbaggar *Cassida ferruginea* och *Cassida murrarea* förekommer på flera öar. Strandängarna är öppna med förekomst av hävdgynnade arter.

Skötselåtgärder: Bete och röjning av strandängar för att gynna hävdgynnade arter.

Figur 4. Skötselområde B: Strand med krissla på Yxeln

Skötselområde C: Igenväxande kulturmarker med gamla träd – 43,9 ha

Förekommer på Medholmen och Slätön

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av igenväxande kulturmarker med tydliga spår av äldre tiders bosättningar och markanvändning i form av åkrar, ängar och betesmark. Sedan betet upphörde har områdena

vuxit igen. På fuktig mark sker en igenväxning med främst al, björk, ask och olika viden. På frisk mark är träduppslaget mer varierat och även t.ex. ek, lönn, oxel och hassel ingår. Utmed bryn, t.ex. mot öppna våtmarker, finns på många ställen gamla spärrgreniga träd, främst ek och ask, samt gammal hassel.

Det största området finns på Medholmen, där man kan se tydliga spår av tidigare bebyggelse, t.ex. grunder efter torp, lador, källare samt tegel, rester av regelverk m.m. Där växer också flera kulturväxter bland annat stora bestånd med höstaster. Kring bebyggelsen finns många gamla och grova vårdträd, främst gamla askar varav flera bär spår av hamling, samt ett stort antal gamla spärrgreniga jätteekar. Där finns även gamla lönnar och hassel. En hel del död ved finns i bestånden. På Slätön finns fyra områden som bär tydliga spår av äldre tiders markanvändning. I några strandnära delområden har den naturliga igenväxningen gått ganska långt. Det äldre trädskiktet är glest och luckigt med gamla, grova och spärrgreniga träd. En hel del död ved finns. I det norra delområdet finns torplämningar, enstaka gamla spärrgreniga träd och ytor med hävdgynnad flora.

Prioriterade arter: vit skogslilja, stenfrö, toppjungfrulin, oxtungssvamp, rutsinn, apelticka, vaxskivlingar, rosa skärelav, rödbrun blekspik

Bevarandemål: Arealen trädklädd betesmark (9070) är minst 10 ha. Grova och/eller spärrgreniga träd, främst ask, ek och tall står relativt fritt. Naturlig lövsuccesion försiggår. Naturvårdsarter av epifyter och svampar förekommer på ädellövträden och på marken finns ytor med hävdgynnad växt- och svampflora.

Skötselåtgärder: Restaurering: Friställ gamla, grova träd som trängs av yngre uppväxande träd. Detta gäller främst grov ek, ask och tall, men även andra äldre spärrgreniga träd och buskar samt lämpliga yngre träd, främst ek, som kan utvecklas till vidkroniga träd. Ta bort yngre granar och yngre lövträd som tränger gamla lövträd. Området bör betas för att motverka en ogynnsam igenväxning samt bevara ytor med hävdgynnad flora. Om bete inte införs bör viss röjning genomföras för att bevara områdets halvöppna karaktär. Slåtter kan genomföras för att gynna ängsflora och ängssvampar.

Figur 5. Skötselområde C. Kulturmark på Medholmen

Skötselområde D: Lövsumpskog – 14,6 ha

Förekommer på Medholmen och Slätön.

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av flera mindre delobjekt med lövsumpskogar. Skogarna har vuxit upp på fuktiga och blöta marker som tidigare varit öppna och sannolikt hävdade strandängar. Träskiktet domineras av al, men inslag av gammal ask och alm förekommer. I de äldsta delarna är träden grova och står på utvecklade socklar och i dessa delar finns ofta en hel del död ved. Fältskiktet är av högrörttyp med t.ex. älgört, stinksyska och rödblåra.

Bevarandemål: Arealen lövsumpskog (9080) är minst 10 ha. Naturliga processer, såsom åldrande och avdöende, leder till skogen är olikåldrig och har död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Skötselområde E: Öppen våtmark – 3,9 ha

Förekommer på Medholmen och Slätön.

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av våtmarker som tidigare varit havsvikar (se Häradscharta, figur 1). Våtmarkerna är under igenväxning med vass och lövsly. Det finns dock fortfarande ytor med en typisk och hävdgynnad flora som kärrspira, slåtterblomma, ängsnycklar och kärrknipprot. Bryn med gamla spärrgreniga träd, främst ek och ask samt gammal hassel, finns kring några av våtmarkerna.

Bevarandemål: Arealen öppen våtmark är ca 3 ha. Området har för naturtypen typisk flora.

Skötselåtgärder: Om möjligt hävd, helst genom slåtter eller i andra hand genom bete. Hävden behöver inte ske årligen. Rójning av sly.

Skötselområde F: Lövrika unga till medelåldriga skogar – 98,1 ha

Förekommer på Slätön, Medholmen, Askholmen och Yxeln.

Beskrivning: Unga till medelåldriga skogar med äldre överståndare av ek, tall och/eller björk. Överståndarna är ofta grova och spärrgreniga vilket visar att de vuxit upp i ett relativt öppet landskap som sannolikt var starkt präglad av bete. En del ytor har planterats med gran, men granföryngringen har på många håll tagit sig dåligt. Andra delar är inte återplanterade utan har föryngrats naturligt, främst med lövträd. Föryngringen av lövträd är hög på Medholmen och Slätön och utgörs främst av asp och björk, men även många andra trädslag såsom ek, ask, lönn och oxel. På Askholmen finns gamla pelarenar och ytor med hävdgynnad flora som blåkllocka, smultron, brudbröd, kungsmynta, bockrot och ängshavre. Där är föryngringen av träd ganska svag på grund av en kraftig grässvål. Även på Yxeln är bestånden glesa och har där hasselunderväxt.

Bevarandemål: Naturskogsliknande blandskog. Alternativt, om skogsbete införs, luckig, halvöppen skog. Gamla, grova eller spärrgreniga träd är friställda.

Skötselåtgärder: Gamla, grova eller spärrgreniga träd friställs. Luckhuggning för att gynna hävdgynnade arter. Bete.

Figur 6. Skötselområde F. Slätön.

Skötselområde G: Likåldrig äldre barrskog – 35,6 ha

Förekommer på Medholmen och Slätön

Beskrivning: Barrskog som är runt 100 år. Skogen är gallrad och relativt likåldrig. Enstaka lövträd och gamla träd förekommer, liksom sparsamt med död ved. Skogarna är bitvis örtrika med arter såsom blåsippa, skogsknipprot, olvon och slankstarr. Även svampar karaktäristiska för kalkbarrskogar som kopparspindling och kryddspindling förekommer. I delområdet på norra Slätön finns dessutom stor bockrot, vit skogslilja och hällebräcka.

Prioriterade arter: kopparspindling, hällebräcka, stor bockrot, vit skogslilja.

Bevarandemål: Utveckling mot naturskogsartad gammal barr- eller blandskog. Naturliga processer såsom åldrande och avdöende förekommer, vilket leder till att skogen är olikåldrig och död ved ställvis finns i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Svamp- och kärlväxtfloran är artrik med förekomst av prioriterade och för naturtypen typiska arter.

Skötselåtgärder: Gamla, grova eller spärrgreniga träd friställs (finns framförallt på Medholmen). Om bete införs kan luckor huggas upp för att skapa en luckig kalkbarrskog. Störning av markskiktet för att gynna svampfloran.

Figur 7. Skötselområde G. Barrskog på norra Slätön.

Skötselområde H: Laguner – 19,7 ha

Beskrivning: Inom reservatet finns åtta laguner med olika öppenhet mot havet. De flesta är flador, vilket innebär att de har kontakt med havet genom en öppning. På södra Slätön finns en gloflada och på Famntorn finns ett glo, det vill säga en avsnörd lagun som har vattenutbyte med havet endast vid väldigt högt vattenstånd. Fyra av lagunerna ligger i anslutning till naturtypen Stora vikar och sund (skötselområde I). Fladornas och glofladans glesa vassar, täta vattenvegetation, grunda bottnar och skyddade lägen gör dem lämpliga som lek- och uppväxtområde för varmvattenarter som abborre, gädda och karpfisk. Undervattensvegetation som förekommer är bland annat blåstång/smaltång, kräkel, sudare, ålnate, axslinga, knoppslinga, hästsvans, spädnate och rödsträfsse.

Det lilla gloet på Famntorn tycks vara helt avsnört från havet men dess salthalt visar att det ännu påverkas av havsvatten. Gloet omges av täta vassar med inslag av bredkaveldun och säv. Undervattensvegetationen utgörs av täckande bestånd av mellansträfsse med fläckvis förekomst av rödsträfsse.

Bottnarna har varierande karaktär. De består i regel av sten, grus och sand och, ibland med inslag av sandig lera, lerdominerade sediment och block. Ytor med mjukbotten finns också. Bottnen i gloet på Famntorn utgörs av findetritus.

Lagunerna utgör födosöksområden för sjöfågel, bland annat tärnor och andfåglar.

Bevarandemål: Arealen laguner (1150) är ca 19 ha. Lagunerna har naturliga trösklar och är opåverkade av fysisk exploatering, skogsbruk, dikning och annan mänsklig påverkan. Vattenkvaliteten är god. Undervattensvegetationen är rik och för naturtypen typiska arter förekommer rikligt. Skötselområdet fungerar som lek- och uppväxtområde för varmvattenarter som abborre, gädda och karpfisk och som födosöksområde för fågel. Lagunerna genomgår olika successionsstadier och nya laguner bildas som ett resultat av landhöjning.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Figur 8. Skötselområde H. Lagun mellan Askholmen och Medholmen.

Skötselområde I: Stora vikar – 52,3 ha

Beskrivning: Naturtypen stora vikar och sund finns i ett område i anslutning till Slätön, Yxeln, Famntorn och Stora och Lilla Vingeskär.

Bottnarna domineras huvudsakligen av grus och sand med inslag av sten och block. Rena mjukbottnar förekommer i en del av området. Vikarna kantas av vassar av varierande täthet. Undervattensvegetation förekommer generellt relativt sparsamt. Blåstång förekommer i stora frilevande bestånd. Exempel på övriga arter som påträffas regelbundet är hästsvans, höstlånke, ålnate, borstnate, axslinga, knoppslinga, hornsärv, hårsärv och rödsträfsse.

I vikarna finns lämpliga lekområden för kallvattenarter som strömming och sik och uppväxtområden för varmvattenarter som abborre, gädda och karpfiskar. De utgör också födosöksområden för sjöfågel, bland annat tärnor och andfåglar.

Bevarandemål: Arealen stora vikar och sund (1160) är ca 50 ha. Vikarna är opåverkade av fysisk exploatering och mänsklig påverkan. Vattenkvaliteten är god. För naturtypen typiska arter förekommer rikligt. Skötselområdet fungerar som lek- och uppväxtområde för fisk.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Skötselområde J: Rev – 11,7 ha

Beskrivning: Tolv områden inom reservatet har klassats som naturtypen rev enligt art- och habitatdirektivet. Bottensubstratet består av sten, grus och block och i något rev delvis av häll, i varierande mängdförhållande.

Exempel på arter som noterats i områdets revmiljö är blåstång, smaltång, sudare, kräkel, rödblåd, smalskägg/krulltrassel, ullsläke, trådslick, molnslick, ishavstofs, fjäderslick, borstnate, axslinga, natingar, grönsträfsse, skörsträfsse, papillsträfsse, havsrufse, slät havstulpan, blåmussla och svampdjur.

Bevarandemål: Arealen rev (1170) är ca 11 ha. Reven är opåverkade av fysisk exploatering och mänsklig påverkan på bottnarna. Vattenkvaliteten är god. För naturtypen typiska arter förekommer rikligt.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Skötselområde K: Skär – 25,3 ha

Beskrivning: Tre områden inom reservatet har klassats som naturtypen skär i Östersjön enligt art- och habitatdirektivet. Områdena har avgränsats vid sjökortets sexmeterskurva. Två av dessa ligger söder om Medholmen och ett mellan Yxeln och Medholmen. Skären är i regel trädlösa. Ön Klubban som ingår i ett av skären är dock trädbevuxen. Bottnarna utgörs omväxlande av häll, grus, och block samt av sand- och mjukbotten, med variation mellan de olika skären. Exempel på arter som noterats i skärens undervattensdel är blåstång, smaltång, sudare, kräkel, tarmalger, grönslick, smalskägg/krulltrassel, trådslick, fjäderslick, ishavstofs, havsrufse, svartkula, borstnate, ålnate, axslinga, hornsärv, natingar, höstlånke, hjulmöja, slät havstulpan och svampdjur.

Bevarandemål: Arealen skär i Östersjön (1620) är ca 25 ha. Skären är opåverkade av fysisk exploatering och mänsklig påverkan. Vattenkvaliteten är god. Skären är huvudsakligen trädlösa och kala bergytor är vanliga. Undervattensvegetationen är rik och för naturtypen typiska arter förekommer rikligt. Öarna fungerar som häckningsplatser för fågel.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder.

Figur 9. Skötselområde K. Skär söder om Yxeln.

Skötselområde L: Hav – 1352,9 ha

Beskrivning : Skötselområdet utgörs av marint vatten som inte är naturtyp enligt art- och habitatdirektivet. Skötselområdet är uppdelat i två delområden: Hav med djup 0-6 meter (L1) med areal 246 ha och Hav med djup större än 6 m (L2) med areal 1107 ha.

Söder om Medholmens sydspets finns det största djupet på cirka 30 meter och området mellan Medholmen och Yxeln är också relativt djupt (20-25 m). De djupa bottenarna utgörs av mjuka leror som förefaller vara väl ventilerade och syresatta. De grundare bottenarna utgörs i stor utsträckning av grus och/eller sand.

Makrofaunan på mjukbotten domineras av östersjömussla med förekomst av känsligare arter som vitmärla, slammärla, skorv och korvmask. Den främmande havsborstmasken *Marenzelleria neglecta* är vanlig och misstänks konkurrera med inhemska arter i området, till exempel bakborstig rovmask.

På bottenar grundare än sex meter avgörs artsammansättningen främst av vågexponering och bottensubstrat. Där växer de kärlväxter och alger som finns i de marina naturtyperna med associerad fauna bestående av olika snäckor, kräftdjur, maskar och insekter.

En större farled går genom Galt- och Singöfjärden i reservatets södra och östra del.

Bevarandemål: Arealen övrigt marint vatten är ca 1350 ha. Området är huvudsakligen opåverkat av fysisk exploatering och mänsklig påverkan. Vattenkvaliteten är god.

Skötselåtgärder: Inga åtgärder

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: Inga anordningar eller anläggningar finns ännu för friluftslivet. Det finns heller inga informationsskyltar i området. Reservatet kan nå enbart med båt eller på is. Hela reservatsgränsen, med undantag av den sydvästra spetsen där gränsen går på den lilla ön Galten och runt de avstyckade tomterna, är belägen i vatten.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns på platser som är lämpliga för ilandstigning. Besökare av området ska kunna

uppleva skärgårdsområdets varierande natur och stimuleras till strövtåg. Anlagda stigar och anordningar för friluftslivet är i gott skick.

Skötselåtgärder: Kunskapen om var lämpliga ilandstigningsplatser finns behöver öka.

Nyskapande:

- Reservatsgränsen markeras på den lilla ön Galten
- Informationsskyltar sätts upp på lämpliga ställen
- Stigar anläggs och markeras på Medholmen, Slätön och Yxeln.
- Enkla anordningar för landstigning och förtöjning kan anläggas. Vid behov kan toaletter, rastplatser, soptunnor, eldstäder och vedförråd anläggas på någon/några enstaka platser.

Löpande:

- Underhåll av gräns, skyltar och eventuella anordningar

Upplysningar

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Åtgärder som rör forn- eller kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Slätön-Medholma som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Frihuggning av träd	1		A, C, F, G	Skötselanslag
Bete	1	Bete på Yxeln ska föregås av inventering och utredning	A, B, C, E, F, G	Skötselanslag
Röjning	1		B, C, E	Skötselanslag
Slätter	2		(A), C, E	Skötselanslag
Störning av markskikt	2	Vid behov för att gynna svampflora knuten till kalkbarrskogar	A, G	Skötselanslag
Inventering av biologisk mångfald och kulturarv	2	Framförallt på Yxeln inför eventuella skötselåtgärder		Skötselanslag
Gränsmarkering	1	På Galten samt runt tomter på Stora Vingeskår, Slätön och Slätösnäcken		Skötselanslag
Sätta upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Utreda lämplig förtöjningsplatser och stigar	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägga stigar	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Anordningar för ilandstigning och förtöjning	3		Friluftsliv	Skötselanslag
Toaletter, rastplatser, soptunnor, eldstäder, vedförråd	3	Om behov uppstår	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av gräns, informationsskyltar, och eventuella anordningar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

4.1 Skötselområdeskarta

Bilaga 4.1 Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-12-17, dnr 511-5310-12.
Naturreseptatet Slätön-Medholma
Östhammars kommun.

